

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สุภาวดี โพธิเวชกุล : จารัตการใช้อุปกรณ์การแสดงละคร เรื่อง อิเหนา (THE TRADITIONAL USES OF DANCE PROPS IN LAKON INAO) อ. ที่ปรึกษา รศ.ดร.สุพล วิรุฬห์รักษ์, หน้า. 428 ISBN 974-634-925-2

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาจารัตการใช้อุปกรณ์การแสดงละครเรื่อง อิเหนา ของกรมศิลปากร ตั้งแต่ พ.ศ. 2508-2538 โดยใช้วิธีศึกษาจากวรรณคดีเรื่อง อิเหนา บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ การสังเกตการณ์ การแสดงบนเวที วิดีทัศน์ การศึกษาอุปกรณ์การแสดงจริง และจากประสบการณ์ตรงของผู้วิจัยในฐานะผู้แสดงและครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในวิทยาลัยนาฏศิลปมากกว่า 15 ปี

ผลการวิจัยพบว่าอุปกรณ์การแสดงละครเรื่อง อิเหนา ของกรมศิลปากร สามารถแบ่งตามลักษณะการใช้งานได้ 4 หมวดคือ 1. ตั้งอยู่กับที่ 2. เคลื่อนไหว 3. อาวุธ และ 4. เบ็ดเตล็ด อุปกรณ์หมวดที่ 1 ใช้ตั้งหรือวางอยู่กับที่เพื่อแสดงฐานานุศักดิ์ของตัวละครที่เป็นกษัตริย์และพระราชวงศ์ การใช้อุปกรณ์ในหมวดนี้เลียนแบบจารัตการใช้เครื่องราชูปโภคของพระมหากษัตริย์ไทย อุปกรณ์หมวดที่ 2 แบ่งได้ 2 ประเภท คือ พาหนะและเครื่องสูง ประเภทพาหนะมักยอส่วนให้กระต๊อเหมาะแก่การแสดงนาฏศิลป์ และมีจารัตการใช้อิงกระบวนการทางนาฏศิลป์ไทย ประเภทเครื่องสูงมีจารัตการใช้เลียนแบบการใช้เครื่องสูงในกระบวนการพยุหยาตราทางสถลมารคแต่มีขนาดเล็ก มีความงดงาม และมีปริมาณน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกระบวนการพยุหยาตรา อุปกรณ์หมวดที่ 3 อาวุธเป็นอุปกรณ์สำคัญที่ใช้สำหรับการต่อสู้ การรำตรวจพล การรำอวดฝีมือและทำกิจกรรมอื่น ๆ ตามที่ระบุไว้ในบทละคร อาวุธที่สำคัญมี 4 ชนิด คือ ทวน หอกซัด กระบี่ และกริช ซึ่งเลียนแบบอาวุธจริงและมีจารัตการใช้อิงหลักนาฏศิลป์ไทยประกอบหลักการใช้อาวุธในการรบจริง อุปกรณ์หมวดที่ 4 เป็นอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบตามเนื้อเรื่องและมีจารัตการใช้เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ในชีวิตประจำวัน สรุปได้ว่า จารัตการใช้อุปกรณ์การแสดงละครเรื่อง อิเหนา ของกรมศิลปากร อิงระเบียบธรรมเนียมแห่งราชสำนักไทยพอสังเขปผนวกกับจารัตทางนาฏศิลป์ไทย และวิธีในชีวิตประจำวันโดยพิจารณาความเหมาะสมในการแสดงแต่ละครั้งเป็นสำคัญ

ผลจากงานวิจัยนี้คาดว่า จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงละครเรื่อง อิเหนา และละครเรื่องอื่น ๆ ที่ใช้อุปกรณ์ประเภทเดียวกัน

ภาควิชา นาฏศิลป์
สาขาวิชา นาฏศิลป์ไทย
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อ. อังคาร